
Els katalanim de Nova Amsterdam

Autor:

Data de publicació: 12-06-2021

Tal dia com avui de l'any 1665, fa 356 anys, les autoritats colonials angleses de Nova Amsterdam (actualment Nova York) ordenaven la creació d'un consell municipal, que seria el primer òrgan de govern de l'administració local anglesa d'aquella ciutat. Al mateix temps, aquelles noves autoritats ordenaven el canvi de nom de la ciutat, que a partir d'aquell moment passaria a anomenar-se Nova York, en honor al duc de York, que l'any anterior (1664) havia comandat la invasió anglesa del territori situat a la desembocadura de l'actual riu Hudson.

Nova Amsterdam havia estat fundada quaranta anys abans (1625) per la Companyia Neerlandesa de les Índies Orientals, un poderós empori comercial privat que disposava d'una flota naval superior a la de molts països europeus, i que tenia més de 50.000 treballadors en nòmina. La VOC (acrònim de la Companyia) estava participada per milers d'accionistes, i entre aquests hi havia la comunitat jueva neerlandesa d'origen català, els katalanim, que, en el cas de Nova Amsterdam, havien format part dels primers contingents de colons establerts a la ciutat.

Els katalanim eren jueus d'origen català, valencià i mallorquí (també, en alguns casos, es referia a jueus d'origen aragonès, sard o sicilià) que havien iniciat el camí de la diàspora a partir dels pogroms de 1391 i, especialment, a partir del decret d'expulsió de 1492 —promogut pels Reis Catòlics—. Aquesta comunitat s'havia exiliat, majoritàriament, en diversos ports de la Mediterrània central i oriental i, en menor mesura, en les grans places comercials dels Països Baixos. Els katalanim de Nova Amsterdam eren originaris del corrent migratori que s'havia dirigit als Països Baixos.

Les fonts documentals revelen que a finals del segle XVII i principis del segle XVIII, a la zona de Nova Amsterdam, hi havia un mínim de dues dotzenes de famílies extenses de katalanims, que podrien representar un 1% de la població d'origen europeu al territori. Aquesta comunitat estava representada per cognoms com Abendana (o Abonadana), Aguillaró, Arbec, Barnet (o Barret), Bennal, Bindona, Bromat, Campanall (o Campannal), Capella, Coriell (o Cordell), Farieres (o Farreres), Ferro, García, Goteres (o Guterres), Grades o Pardo (transformat en Brown), entre d'altres.